

матері монархів. Початок «жіночому султанату» поклада Хюрем-султан.

Османська імперія проіснувала 624 роки. За цей час відбулися зміни у системі устрою гарему та правовому становищі його мешканок.

Отже, гарем – це соціальна ланка, зі своїми правилами, де кожна жінка у відповідності до свого статусу мала чітко визначені права та обов'язки. А нерідко, саме жінки з гарему керували могутньою Османською імперією, утворивши цілу епоху жіночого султанату.

Список використаних джерел:

1. Доріс Джордж. Султанський гарем / пер. з фр. // Відлуння Кавказу. – 1993. - №3.
2. Казиев Шапи. Повсякденне життя східного гарему. - М.: Молода гвардія, 2006.
3. Історія Сходу : В 6 т. / РАН; Інститут сходознавства / Р.Б. Рібаков (ред.) - М. : «Східна література» РАН, 2000. - Т. 3 : Схід на рубежі середньовіччя і нового часу. XVI - XVIII вв. - М. : «Східна література» РАН, 1999.
4. Мартран Робер. Повсякденне життя Стамбулу в епоху Сулеймана Прекрасного / пер. з фр. - М.: Молода гвардія, 2006.

Становлення та розвиток мусульманської правової системи

Юсупова З.У., студент ННПП НАВС

Науковий керівник: кандидат історичних наук, доцент *Хойнацька Л.М.*

Мусульманське право є системою норм і найбільш досконалою політико-правовою доктриною в релігійно-общинній групі правових систем.

Ця правова система існує у рамках ісламської релігії, яка має державний характер і більш, ніж всі інші світові релігії, пов'язана з правом.

Дослідження ісламу на сьогоднішній день має особливу історичну і культурну значущість, оскільки його найважливіша особливість як світової релігії полягає в нерозривному зв'язку між релігійно-культурним і суспільно-політичним життям.

Якщо інші світові релігії з'явилися в країнах з попередньою тисячолітньою культурною традицією, сформованим державним і соціальним ладом, то іслам формувався в умовах перехідного періоду до ранньокласового суспільства, не маючи єдиного політичного центру. Таким чином, іслам певною мірою став об'єднуючим началом, що перетворив роз'єднані кочові, осілі й напівосілі племена в одну з найбільш масштабних і впливових цивілізацій в історії людства.

Мусульманське право спочатку формувалося як найважливіша частина релігії. Його основними джерелами стали: Коран і Сунна. Коран – головна священна книга ісламу. Приписи, що містяться в ньому носять характер релігійно-моральних направляючих установок.

Сунна – збірники переказів (хадісів) про вчинки та проповіді Мухаммеда, викладені його сподвижниками. У значній своїй частині вони також сміють приписи щодо сімейно-спадкового і судового права.

Мусульманська юриспруденція виникла не як науковий аналіз існуючої практики судів, а як формування системи права всупереч практиці.

Процвітання ісламської цивілізації і модернізація ісламського права в епоху Османської імперії, особливо в XIX ст., змушує по-новому розглядати всі процеси, що відбуваються всередині ісламського світу.

Нині мусульмансько-правова доктрина в деяких країнах залишається головним джерелом права. Це Саудівська Аравія, Оман, деякі князівства Перської затоки.

На початку ХХІ ст. іслам засвідчив, що він є не тільки однією зі світових релігій, а й філософією, мораллю і правом, що консолідували у собі чимало загальнолюдських цінностей. Крім того, іслам став ідеологією і політикою консервації архаїчних суспільних відносин та засобом прикриття діянь міжнародного мусульманського екстремізму і тероризму.

Роль, яка в даний час відводиться мусульманському праву в правовому розвитку, політиці та ідеології країн Сходу, наочно підтверджує, що воно зберегло ще досить широкі можливості активно діяти в умовах сьогодення.

В контексті сучасного цивілізаційного процесу можна стверджувати, що об'єктивною вимогою часу є реформа мусульманського права. Це обумовлено тим, що поряд з головними джерелами права - Кораном і Сунною, для регулювання суспільних відносин необхідно залучати нові джерела права.

Список використаних джерел :

1. Апшерон А.А. Ислам вчера, сегодня, завтра / А.А. Апшерон. - Спб., 2003. - 354 с.
2. Бобровников В.О. Мусульмане Северного Кавказа / В.О.Бобровников. - М., 2002. - 226 с.
3. Васильев Л.С. История религий востока / Л.С.Васильев. - М., 1983. - 528 с.

Радянсько-німецькі договори 1939 року і західноукраїнські землі

Юсіфлі Б.Т.о., студент ННПП НАВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент *Панібудьласка А.В*

В умовах назрівання Другої світової війни фашистська Німеччина і СРСР, виходячи із міжнародної ситуації, яка склалася на той час, прагнучи реалізувати свої геополітичні інтереси, вдаються до спроби налагодити свої відносини.

Ліквідацією Карпатської України в березні 1939 р. Гітлер досягав трьох важливих для себе тактичних цілей: ще міцніше прив'язував до антикомінтернівського пакта Угорщину; забезпечував нейтралітет Польщі; певною мірою заспокоював СРСР, створюючи передумови для подальшого зближення [1.с116].

Окрилений успіхами, Гітлер 3 квітня видає таємний наказ-вермахту готуватися до нападу на Польщу. І знову спливає «українська карта». За рахунок Західної України Гітлер планував окупувати Польщу, унеможливити формування антифашистської коаліції, про яку домовлялися Англія, Франція і СРСР; перетворити СРСР на свого тимчасового союзника, і створити стратегічний плацдарм для нападу на СРСР.

Гітлер чудово розумів, що СРСР, маючи власні інтереси у Західній Україні, ні в якому разі не допустить, щоб цей вигідний стратегічний плацдарм був зайнятий німецькими військами і таким чином перетворився у засіб постійного тиску на Радянський Союз. Розглядаючи війну з Польщею як прелюдію до агресії проти Франції та Англії, керівництво «третього рейху», очевидно, вирішило, що настав час для такого альянсу з СРСР, який вже давно уявлявся Гітлеру у вигляді тимчасового «союзу для війни».

Спочатку німецька преса раптово припиняє публікацію антирадянських статей. Радянське керівництво робить крок у відповідь — на початку травня В.Молотов на посаді наркома закордонних справ антифашистськи настроєного М.Литвинова. Робляться спроби налагодити відносини. Німеччина наголосила, що «відмовившись від Закарпатської України», вона усунула привід для війни. Вже в червні Гітлер ставить радянську сторону перед альтернативою: «Ви можете бути або нашими друзями, або